

В.В. Чаговець, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.О. Чаговець, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ, Харків*)

А.С. Діденко, магістрант (*ХНЕУ, Харків*)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

У сучасних економічних умовах під постійним впливом процесів трансформації економіка регіону виступає як один із найбільш перспективних та ефективних напрямків збалансованого розвитку народного господарства, ефективного та стабільного його зростання, що є одним із найважливіших елементів економічної системи кожної держави. Відповідно вся економічна діяльність в регіонах, яка здійснюється на рівні управлінських заходів (прогнози, стратегічні плани), має комплексно поєднувати ефективні управлінські рішення на основі вичерпної інформації щодо його ресурсного потенціалу, структури господарства і рівня розвитку, які безпосередньо впливають на функціонування всієї економічної системи України. Тому практично будь-яка проблема, яка виникає в процесі економічного розвитку пов'язана з впливом регіональних факторів, які охоплюють: наявний економічний (регіональний) потенціал; потреби населення регіону, стан і динаміку його ринків; умови для максимальної адаптації структури економіки регіону до внутрішніх і зовнішніх чинників; регіональні інтереси та їх кореляцію з загальнонаціональними інтересами.

Ця обставина визначає значущість економіки регіону в сучасних умовах, потребу сприяти її розвитку на всіх рівнях державного управління, тобто вивчення і визначення стратегії соціально-економічного регіонального розміщення продуктивних сил, розвитку відповідних галузей економіки, найважливіших природно-економічних, демографічних та екологічних особливостей, а також міжрегіональних, внутрішньо-регіональних і міждержавних економічних зв'язків. Виходячи з цього, можна констатувати, що проблеми, які виникають в процесі економічного розвитку регіону залишаються актуальними та потребують додаткового дослідження з використанням комп'ютерного економіко-математичного, адаптивного моделювання.

Регіон є складною цілісною соціально-економічною системою, яка є основою для міжрегіональної взаємодії та складається з множини взаємозалежних елементів (підсистем, компонентів), тобто є макроекономічною підсистемою країни в цілому, як системи, з позицій розв'язання власних (регіональних) економічних завдань.

У сучасному світі «регіон» розглядається як багатофункціональна і багатоаспектна економічна система, де існують нелінійні зв'язки та впливи між її складовими. Так, виділено чотири парадигми регіону:

Регіон як квазідержавна є відносно відособленою підсистемою держави і національної економіки. У багатьох країнах регіони акумулюють усе більше функцій і фінансових ресурсів, що раніше належали «центру» (процеси децентралізації і деконцентрації). Одна з головних функцій регіональної влади – регулювання економіки регіону. Взаємодія загальнодержавних і регіональних органів влади, різні форми міжрегіональних економічних відносин (наприклад, у рамках міжрегіональних асоціацій економічної взаємодії) забезпечують функціонування регіональних економік у системі національної економіки.

Регіон як квазікорпорація являє собою великий суб'єкт власності (регіональної і муніципальної) та економічної діяльності. За цією парадигмою регіони стають учасниками конкурентної боротьби на ринках товарів, послуг, капіталу та володіють значним ресурсним потенціалом для саморозвитку. Розширення економічної самостійності регіонів є одним з головних напрямів ринкових реформ.

Регіон як соціум висуває на перший план відтворення соціального життя (населення і трудових ресурсів, охорони здоров'я, культури, навколишнього середовища тощо) і розвиток системи розселення. Вивчення ведеться у розрізі соціальних груп з їхніми особливими функціями й інтересами. Даний підхід є ширшим за економічний. Він містить культурні, освітні, медичні, соціально-психологічні, політичні, інші аспекти життя регіонального соціуму, аналізу і синтезу яких регіональна наука завжди приділяла увагу.

Регіон як ринок має визначені кордони, акцентує увагу на загальних умовах економічної діяльності і особливостях регіональних ринків різних товарів і послуг, праці, кредитно-фінансових ресурсів, цінних паперів, інформації, знань.

Ці парадигми передбачають вивчення регіону не лише як зосередження природних ресурсів та населення, виробництва та споживання товарів, сфери послуг, але і як суб'єкта економічних відносин, носія особливих економічних інтересів. Причому зазначені парадигми базуються на вирішенні проблеми ведення політики агресивного, пасивного або мінімального втручання держави у регулювання регіональних економічних процесів з відповідним відведенням особливої ролі ринковому саморегулюванню та соціальному контролю.